

Etablering af faunapassage ved Høghøj Dambrug under vandområdeplan 2015 - 2021.

// december 2017

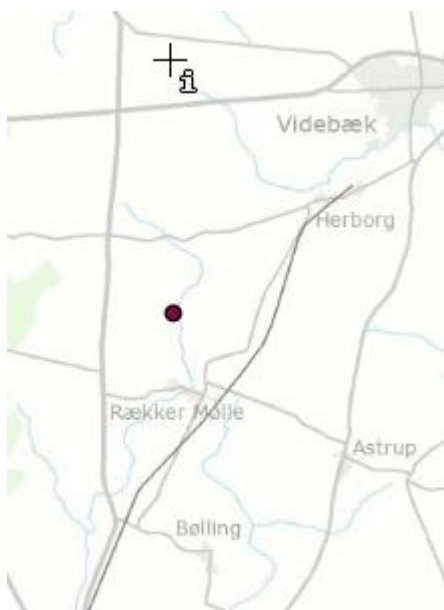
INDHOLDSFORTEGNELSE

1. Vandområdeplanindsats.....	3
2. Status før restaurering	4
3. Gennemført indsats	5
4. Forventet effekt.....	7

1. Vandområdeplanindsats

Fisketrappen ved Høghøj Dambrug er den sidste spærring i Ganer Å, hvor faldhøjden er på ca. 1,1 meter og stemmet udgør en næsten total spærring for fisk og smådyr i vandløbssystemet. Ringkøbing-Skjern Kommune har valgt at etablere et nyt strygoløb, som kan føre hele åens maksimale vandføring. Indvindingen til dambruget foretages gennem det hidtidige vandindtag via et nyt indtag længere opstrøms i Ganer Å, samt med den angivne stemmehøjde.

Indsatsen der har identiteten RIN-00031 er omfattet af vandområdeplan 2015 – 2021 og er den sidste spærring i Ganer Å, som er en del af Skjern Å-systemet. Ved etablering af faunapassagen er opstrøms liggende strækning på over 7 km blevet gjort tilgængelig for ørred og andre optrækkende fiskearter.

Placering af Høghøj Dambrug i Ganer Å

Projektet er finansieret af tilskuddet består af 34,00 % midler fra EU og 66,00 % midler fra Miljø- og Fødevarerministeriet. Det samlede tilskud er opgjort til 226.550 kr. Projektet er blevet noget billigere end det oprindelige forslag og i overensstemmelse med den seneste godkendte projekt af Landbrugsstyrelsen.

Den Europæiske Union
Den Europæiske Hav- og Fiskerifond

Miljø- og Fødevarerministeriet
Landbrugs- og Fiskeristyrelsen

Miljø- og Fødevarerministeriet
Miljøstyrelsen

Vi investerer i hav og fisk

2. Status før restaurering

Stemmeværket ved Høghøj Dambrug havde en faldhøjde på ca. 1,1 meter og stemmet udgjorde en næsten total spærring for fisk og smådyr i vandløbssystemet.

Fiskekammertrappen ved Høghøj Dambrug

Smådyr

Den nuværende økologiske tilstand er i Vandplan 2015-2021 registreret som "god økologisk tilstand", omend faunaklassen i årene 2015, 2016 og 2017 gav en DVFI på 4, 5 og 4 nedstrøms Høghøj Dambrug og en DVFI på 5, 5 og 7 opstrøms dambruget.

DVFI beskriver ud fra sammensætningen af smådyr den økologiske tilstand i syv faunaklasser. Faunaklasse 7 angiver den bedste tilstand (det upåvirkede/næsten upåvirkede vandløb), mens faunaklasse 1 betegner den dårligste tilstand.

DVFI er som udgangspunkt målrettet påvirkninger af organisk belastning. En lav faunaklasse (fx 1, 2 eller 3) findes derfor også typisk i vandløb med dårlige iltforhold på grund af forurening med spildevand eller andre typer organisk belastning. Der kan også forekomme lave faunaklasse-værdier i vandløb, der er stærkt påvirket af okker samt i vandløb med dårlige fysiske forhold. For eksempel kan udrettede og uddybede vandløb og/eller vandløb der vedligeholdes intensivt med oprensning og grødeskæring, kun sjældent opnå faunaklasse-værdier over 4.

Den gullistet slørvingeart *Nemoura avicularis* er registreret både op- og nedstrøms

Fisk

DTU Aqua har i september 2016 foretaget elbefiskning på to stationer henholdsvis nedstrøms og opstrøms Høghøj Dambrug. Nedstrøms er konstateret ål, regnbueørred, tre-pigget hundestejle og ørred med 6 stk. yngel pr. 100 meter vandløb svarende til ringe økologisk tilstand. Opstrøms er kun konstateret ørred og 34 stk. yngel pr 100 meter vandløb.

STORE VANDLØB (mindst 2 m brede)

- Høj (>250 pr. 100 m)
- God (150-250 pr. 100 m)
- Moderat (100-149 pr. 100 m)
- Dårlig/ringe (1-99 pr. 100 m)
- Dårlig, ingen yngel fundet

Fig. Inddeling af økologisk tilstand i vandløb efter fiskebestand angivet som ørred- eller lakseyngel.

Planter

Med hensyn til makrofytter er der høj økologisk tilstand både op- og nedstrøms.

3. Gennemført indsats

Projektet har indeholdt etablering af en ny faunapassage med indbygget strømrrende, etablering af ”svingprofiler” og brede banketarealer, etablering af en ca. 10 m bred overløbskant til den nye faunapassage, restaurering af Ganer Å nedstrøms strygafslutningen inklusiv etablering af 7 stk. gydebanker, stensikring ved udløbet, udlægning af kampesten som fiskeskjul, etablering af nødoverløb i det nye omløb, etablering af ny vandforsyningsledning (Ø 80 cm PP-rør) inklusiv etablering af afgitringsbygværk ved vandindtaget til den nye ”fødekanalstrækning”, etablering af en ca. 40 m lang ny adgangsvej mellem fødekanal og det nye omløb, samt reetablering af områderne langs med vandløbet og det nye stryg mv. Endvidere er det nuværende stemmeværk og fisketrappe nedbrudt og fjernet.

Tidligere stødte mange fisk på en uoverstigelig forhindring, når de nåede den gamle fisketrappe ved Høghøj Dambrug, men nu er der fri passage for fiskene. Der er også sket andre markante forbedringer i form af udlægning af gydegrus, hvor ørrederne kan lægge æg, og der er lagt store sten ud, der giver fisk og smådyr mulighed for at finde læ for strømmen i åen.

Etablering af faunapassage ved Høghøj Dambrug

Gydebanke i Ganer Å

Faunapassage ved Høghøj Dambrug

4. Forventet effekt

Ringkøbing-Skjern Kommune har tidligere gennemført et tilsvarende projekt med etablering af faunapassage og udlægning af gydegrus og skjulesten ved Rækker Mølle Sø nedstrøms dambruget. Ved fiskeundersøgelse udført af DTU-Aqua i september 2016 er der fundet ål, grundling og ørred samt ørredyngel i et antal på 104 pr. 100 m².

Ganer Å indeholder en naturlig fiskebestand, som består af en lang række arter; aborre, ål, grundling, hork, laks, ørred, skalle, strømskalle, gedde, tre-pigget hundestejle samt bæklampret. Etablering af faunapassage og udlægning af gydebanker forventes at kunne medvirke til etablering af større naturlige selvreproducerende fiskebestande og dermed formentlig økologisk målopfyldelse med både DFFVa og DFFVø.

Projektet, der bl.a. har omfattet etablering af faunapassage ved Høghøj Dambrug, har afsluttet et stort naturgenopretningsprojekt i Ganer Å-systemet, som har omfattet nedlæggelse 3 dambrug med stemmeværk, etablering af yderligere to faunapassage ved et dambrug og en møllesø, genslyngning af ca. 6 km vandløb samt udlægning af gydegrus og skjulesten.